

De koordinéierten Text vun der Revisiounspropositioun ass vun der LSAP an d'Lëtzebuergesch iwwersat ginn. D'Administratioun vun der Chamber huet d'Iwwersetzung dem aktuelle Stand vum Propositionstext ugepasst.

D'Ännerungen, déi d'Kommissioun vun den Institutiounen an der Verfassungsrevisioun am Text vun der Revisiounspropositioun 6030 proposéiert, ginn nach vum Staatsrot aviséiert, sou datt dëse koordinéierten Text op kee Fall en definitiven Text ass.

D'Bestëmmungen iwwer den ieweschte Gerichtshaff an den nationale Justizrot goufen op Basis vum Gesetzesvorentwurf iwwer d'Organisatioun vum nationale Justizrot a vum Gesetzesvorentwurf iwwer d'Organisatioun vum ieweschte Gerichtshaff verfaasst. Si kënnen nach op Grond vun de Gesetzesprojeten, déi vum Justizminister deposéiert ginn, geännert ginn.

KOORDINÉIERTEN TEXT PROPOSÉIERT VUN DER KOMMISSIOUN VUN DEN INSTITUTIOUNEN AN DER VERFASSUNGSREVISIOUN (Stand: Juni 2015)

REVISIUNSPROPOSITIOUN iwwer d'Aféierung vun enger neier Verfassung

Kapitel 1. – Iwwer de Staat, säin Territoire a seng Awunner

Sektioun 1. – Iwwer de Staat, seng politesch Form an d'Souveränitéit

Art. 1. Lëtzebuerg ass en demokrateschen, fräien, onofhängegen an ondeelbare Staat.

Art. 2. Lëtzebuerg steet ënnert dem Regime vun der parlamentarescher Demokratie. D'Land huet d'Form vun enger konstitutioneller Monarchie.

Lëtzebuerg ass op de Prinzipie vum Rechtsstaat a vum Respekt vun de Mënscherechter opgebaut.

Et dréit den Numm "Groussherzogtum Lëtzebuerg".

Art. 3. D'Souveränitéit läit an der Natioun, vun där dem Staat seng Pouvoiren ausginn.

Art. 4. (1) D'Sprooch vu Lëtzebuerg ass Lëtzebuergesch. D'Gesetz regelt d'Verwendung vun der lëtzebuergescher, der franséischer an der däitscher Sprooch.

(2) Den nationalen Emblème ass den dräifarwege rout-wäiss-bloe Fändel.

(3) D'Gesetz definéiert dem Staat säi Wopen.

(4) D'Nationalhymn ass "Ons Heemecht".

Art. 5. D'Groussherzogtum Lëtzebuerg hält un der europäescher Integratioun deel.

D'Ausübung vu staatleche Pouvoire kann duerch e Gesetz, dat mat der qualifizierter Majoritéit ugeholl gouf, un d'europäesch Unioun an un international Institutiounen iwwerdroe ginn.

Sektioun 2. – Iwwer den Territoire

Art. 6. All Ofrieden, all Tausch an all Bäifügen vun Territoire muss duerch e Gesetz, dat mat der qualifizierter Majoritéit ugeholl gouf, entscheet ginn.

Art. 7. D'Limiten an d'Haaptuertschafte vun de Kantonen, de Gemengen an de Geriichtsarrondissementen gi vum Gesetz festgeluecht.

Art. 8. D'Stad Lëtzebuerg ass d'Haaptstad vum Groussherzogtum Lëtzebuerg an de Sëtz vun de konstitutionellen Institutiounen.

Sektioun 3. – Iwwer d'Nationalitéit an d'politesch Rechter

Art. 9. D'Gesetz leet fest, wéi een d'lëtzebuergesch Nationalitéit kritt, behält a verléiert.

Art. 10. D'Lëtzebuurger genéissee sämtlech politesch Rechter, déi si an de Konditiounen, déi vun der Verfassung an de Gesetze festgeluecht sinn, ausüben.

Ënner Virbehalt vum Artikel 62, Ofsatz 1 an 2, kann d'Gesetz d'Ausübung vu politesche Rechter Persounen accordéieren, déi net Lëtzebuurger sinn.

Art. 11. D'Gesetz regelt den Zougang zu den ëffentlechen Ämter. Et kann de Lëtzebuurger Aarbechtsplazen am ëffentleche Secteur virbehalen, déi eng direkt oder indirekt Participatioun un der Ausübung vun der Staatsgewalt an un de Fonctiounen, déi de Schutz vun den allgemengen Interessie vum Staat als Zil hunn, mat sech bréngen.

Kapitel 2. – Iwwer d'Rechter an d'Fräiheeten

Sektioun 1. – Iwwer d'Grondrechter

Art. 12. D'Dignitéit vum Mënsch ass onverletzlech.

Art. 13. (1) Jiddereen huet d'Recht op seng kierperlech a geeschteg Integritéit.

(2) Et dierf keen der Tortur oder onmënschlechen an erniddregende Strofen oder Behandlungen ausgesat ginn.

D'Doudesstrof kann net agefouert ginn.

Art. 14. Jiddereen huet d'Recht op Meenungsfräiheet, Gewëssensfräiheet a Reliounsfräiheet.

Art. 15. Jiddereen huet d'Recht op de Respekt vu sengem Privatliewen.

Sektioun 2. – Iwwer d'Fräiheetsrechter

Art. 16. (1) D'Lëtzebuurger si gläich virum Gesetz.

D'Gesetz kann eng ënnerschiddlech Behandlung virgesinn, déi aus enger objektiver Ongläichheet ervirgeet a rationell gerechtfäerdigt, adequat a proportional zu hirem Zil ass.

(2) Et dierf kee wéinst senger Situatioun oder senge perséinlechen Ëmstänn diskriminéiert ginn.

(3) Fraen a Männer hunn déi selwecht Rechter a Flichten.

De Staat setzt sech aktiv fir d'Eliminatioun vun den Hindernisser an, déi am Beräich vun der Gläichheet tëschent Fraen a Männer kënnen existéieren.

Art. 17. All Auslänner, dee sech um Territoire befënnt, genéisst de Schutz, deen de Persounen an de Géigestänn accordéiert gëtt, ënner Virbehalt vun de Restriktiounen déi d'Gesetz virgesäit.

Art. 18. (1) D'perséinlech Fräiheet ass garantéiert.

(2) Eng Persoun dierf nëmmen an de Fäll, déi d'Gesetz virgesäit, an an de Formen, déi et festleet, verfolgegt, festgeholl oder hirer Fräiheet entzu ginn.

(3) Ausser wann een op frëscher Dot ertappt gëtt, dierf een nëmmen op Grond vun enger begrënnter riichterlecher Entscheedung festgeholl ginn, déi bei der Festnahm oder spëtstens véieranzwanzeg Stonnen dono matgedeelt gëtt.

Jidderee muss direkt iwwer d'Grënn vu senger Festnahm oder senger Fräiheitsstrof, iwwer d'Ueschëllegunge géint hien an iwwer d'gesetzlech Recoursen, déi hien huet fir seng Fräiheet zeréckzekeréien, informéiert ginn.

Art. 19. Jiddereen huet d'Recht, datt säi Fall virun dem Geriicht, dat d'Gesetz virgesäit, gehéiert gëtt.

Art. 20. Strofe kënnen nëmmen op Grond vum Gesetz festgesat an applizéiert ginn.

Et dierf kee fir eng Dot oder eng Ënnerloosung veruerteelt ginn, déi dee Moment kee Verstouss war, dee vum Gesetz virgesi war.

Et dierf keen zu méi enger strenger Strof veruerteelt ginn, wéi déi, déi de Moment vum Gesetzesverstouss applicabel war.

Art. 21. D'Wunneng ass onverletzlech. Eng Duerchsichung vun der Wunneng kann nëmmen an de Fäll, déi vum Gesetz virgesi sinn, an an de Formen, déi et virschreift, duerchgefouert ginn.

Art. 22. En Eed kann nëmmen op Grond vum Gesetz imposéiert ginn, dat seng Formel festleet.

Art. 23. D'Fräiheet fir seng Meenungen auszedrécken an d'Pressefräiheet si garantéiert, ënner Virbehalt vun der Bestrafung vun de Verstéiss am Kader vun der Ausübung vun dese Fräiheeten.

Et dierf keng Zensur agefouert ginn.

Art. 24. D'Fräiheet fir seng philosophesch oder reliéis Iwwerzeegungen auszedrécken an d'Fräiheet fir enger Relioun bäizetrieden oder net bäizetriede si garantéiert.

Kee ka gezwonge gi fir op iergend eng Aart a Weis un den Handlungen an Zeremonië vun enger Relioun deelzehuelen oder hir Festdeeg anzehalen.

D'Reliounsfräiheet an d'Fräiheet vun hirer Ausübung si garantéiert, ënner Virbehalt vun der Bestrafung vun de Verstéiss am Kader vun der Ausübung vun dese Fräiheeten.

Art. 25. Jiddereen huet d'Recht op friddlech Versammlungsfräiheet, déi d'Gesetz respektéiert. Nëmme Versammlungen dobaussen, op enger Plaz, déi dem Public zougänglech ass, kënnen enger Genehmigungsflucht ënnerstellt ginn.

Art. 26. D'Vereenegungsfräiheet ass garantéiert. Hir Ausübung gëtt vum Gesetz geregelt, dat se net dierf enger Genehmigungsflucht ënnerstellen.

Art. 27. D'politesch Parteien droen zu der Formatioun vum Wëlle vum Vollek bäi an zum Ausdrock vum allgemenge Wahlrecht. Si drécken den demokratesche Pluralismus aus.

Art. 28. D'Gewerkschaftsrechter si garantéiert.

D'Gesetz organiséiert d'Ausübung vum Streikrecht.

Art. 29. Jidderee ka Petitiounen, déi vun enger oder méi Persounen ënnerschriwwen goufen, un d'ëffentlech Autoritéiten adresséieren.

D'ëffentlech Autoritéite musse bannent engem vernünfftigen Delai op d'schrëftlech Ufroe vun den Demandeuren äntweren.

Art. 30. Jiddereen huet d'Recht op d'Onverletzlechkeet vu senger Kommunikatiounen.

Dëst Recht dierf net ageschränkt ginn, ausser an de Fäll déi vum Gesetz virgesi sinn an ënnert de Konditiounen a mat de Kontrollen déi et festleet.

Art. 31. Op Grond vum Prinzip vun der Selbstbestëmmung wat d'Informatiounen ugeet, huet jiddereen d'Recht op de Schutz vu senger perséinlechen Daten. Dës Daten dierfen nëmmen zu den Zwecker an an de Konditiounen, déi vum Gesetz festgeluecht sinn, traitéiert ginn.

Art. 32. D'Asylrecht ass garantéiert ënnert de Konditiounen, déi d'Gesetz virgesäit.

Art. 33. (1) Jiddereen huet d'Recht op Educatioun.

(2) De Staat organiséiert den Unterrecht a garantéiert den Zougang dozou.

D'Dauer vum obligatoreschen Unterrecht gëtt vum Gesetz festgeluecht.

Den ëffentlechen Unterrecht an der Primärschoul an am Secondaire ass gratis.

(3) D'Unterrechtsfräiheet gëtt am Respekt vun de Wäerter vun enger demokratescher Gesellschaft ausgeübt, déi op de Grondrechter an de Fräiheetsrechter opgebaut ass.

D'staatlech Interventioun am Privatunterrecht gëtt vum Gesetz geregelt.

(4) Jiddereen ass fräi fir seng Studien zu Lëtzebuerg oder am Ausland ze maachen, ënner Virbehalt vun de gesetzleche Konditiounen an der Unerkennung vun den Diplomer an de Konditiounen, déi d'Gesetz festleet.

Art. 34. D'Prinzipie vun der Sozialversécherung, dem Gesondheetsschutz an de Rechter vun den Aarbechter gi vum Gesetz geregelt.

Art. 35. D'Handels- an Industriefräiheet an d'Fräiheet fir eng landwirtschaftlech Aktivitéit oder e fräie Beruff auszeübe si garantéiert, ënner Virbehalt vun de Restriktiounen, déi d'Gesetz festleet.

Art. 36. Enger Persoun hire Besëtz kann nëmme wéinst ëffentlechem Notzen a géint eng gerecht Indemnisation, an de Fäll an op d'Aart a Weis, déi vum Gesetz festgeluecht sinn, konfiskéiert ginn.

Sektioun 3. – Rächwäit vun de Grondrechter, de Fräiheetsrechter an de Rechter vun de Rechtssujeten

Art. 37. All Restriktion vun der Ausübung vun de Grondrechter, de Fräiheetsrechter an de Rechter vun de Rechtssujeten, wéi se vun der Verfassung virgesinn ass, muss hire fundamentalen Inhalt respektéieren. Am Respekt vum Prinzip vun der Proportionalitéit, si Restriktionen nëmme méiglech, wa si an enger demokratescher Gesellschaft néideg sinn an effektiv den allgemengen Interessi oder de Schutz vun aneren hire Rechter a Fräiheeten zum Zil hunn.

Sektioun 4.- Iwwer d'Staatsziler mat konstitutionellem Wäert

Art. 38. De Staat waacht iwwer d'Recht vu jidderengem fir eng Famill ze grënnen an iwwer de Respekt vum Familljeliewen.

Hien handelt am iwwergeordneten Interessi vum Kand.

Art. 39. De Staat garantéiert d'Recht op Aarbecht a suergt dofir, datt dëst Recht kann ausgeübt ginn.

Art. 40. De Staat suergt dofir, datt Persoune mat engem Handicap op déi selwecht Aart a Weis an de Genoss vun alle Rechter kommen.

Art. 41. De Staat suergt dofir, datt jidderee mënschewierdeg ka liewen an eng gëeegent Wunneng huet.

Art. 42. De Staat garantéiert de Schutz vun der mënschlecher a vun der natierlecher Ëmwelt, andeems e sech fir en dauerhaft Gläichgewicht tëschent dem Erhalt vun der Natur, a virun allem hirer Kapazitéit fir sech ze erneieren, an de Besoine vun dësen an den nächste Generatiounen asetzt.

Hie fördert de Schutz an d'Wuelbefanne vun den Déieren.

Kapitel 3. – Iwwer de Groussherzog

Sektioun 1. – Iwwer d'Fonction vum Staatschef.

Art. 43. De Groussherzog ass de Staatschef.

Hie vertritt de Staat. Hien ass d'Symbol vun der nationaler Eenheet an Onofhängegkeet.

Seng Persoun ass onverletzlech.

Art. 44. De Staatschef huet nëmmen déi Kompetenzen, déi d'Verfassung an d'Gesetzer him iwwerdroen.

Hien übt zesumme mat der Regierung d'Exekutivgewalt aus.

Art. 45. Dem Staatschef seng Verfügunge musse vun engem Member vun der Regierung, deen d'Verantwortung dofir iwwerhëlt, mat ënnerschriwwe ginn.

Art. 46. De Staatschef schléisst d'Traitéen of an annulléiert se.

D'Traitéen an - ausser wann den Traité eng spezifesch Klausel dozou enthält - hir Annullatioun sinn eréischt rechtskräfteg nodeems si vun engem Gesetz ugeholl goufen; Traitéen, déi ugeholl goufen, ginn an de Formen, déi fir d'Publikatioun vun de Gesetzer virgesi sinn, publizéiert.

Art. 47. (1) De Staatschef hält d'Reglementer an d'Arrêtéen un, déi fir d'Vollstreckung vun de Gesetzer an den Traitéen néideg sinn, ënner Virbehalt vun de Beräicher déi d'Verfassung dem Gesetz virbehält.

An Ausübung vun dëser Kompetenz kann hien, an de Fäll déi hie festleet, een oder méi Membere vun der Regierung beoptrage fir Vollstreckungsmoosnamen ze huelen.

(2) An de Beräicher, déi d'Verfassung dem Gesetz virbehält, kann hie Reglementer an Arrêtéen nëmmen zu den Zwecker an an de Konditiounen, déi d'Gesetz festleet, unhuelen.

(3) Hien hält d'Reglementer un, déi néideg si fir d'juristesche Akte vun der europäescher Unioun ze applizéieren.

An de Beräicher, déi d'Verfassung dem Gesetz virbehält, ginn d'Limiten an d'Konditiounen, an deenen dës Reglementer kënnen ugeholl ginn, vum Gesetz festgeluecht. An de Konditiounen, déi d'Gesetz festleet, kënnen dës Reglementer Ausnamen zu de besteende Gesetzesbestëmmunge virgesinn oder dës ersetzen.

(4) Am Fall vun enger internationaler Kris oder vu reelle Menacë fir d'vital Interessien oder d'fundamental Besoine vum ganzen oder engem Deel vum Land oder der ganzer oder engem Deel vun der Populatioun, kann de Staatschef an alle Beräicher d'reglementaresch Moosnamen huelen, déi ubruecht sinn, och Moosnamen déi eng Ofwäichung vun de besteende Gesetzer duerstellen, nodeems hien den Eescht an d'Drénglechkeet vun der Situatioun festgestallt huet.

D'Gültegkeet vun dëse Reglementer ass op dräi Méint beschränkt.

Art. 48. De Staatschef huet d'Recht fir d'Strofen, déi vun de Geriichter gesprach goufen, an de Konditiounen, déi d'Gesetz festleet, opzehiewen oder erfzesetzen.

Art. 49. De Staatschef iwwergëtt d'zivil a militäresch Uerden. Hie muss d'gesetzlech Bestëmmungen dozou anhalen.

Art. 50. De Staatschef, de fréiere Staatschef, den Ierfgroussherzog, de Regent an de Lieutenant-Representant kréien eng järelech Dotatioun aus dem Staatsbudget. D'Elementer an de Montant dovunner gi vum Gesetz festgeluecht.

De Staatschef definéiert an organiséiert seng Verwaltung, déi d'Rechtsperséinlechkeet huet, an zitt dobäi den öffentlechen Interessi a Betruecht.

Art. 51. De groussherzogleche Palais zu Lëtzebuerg an d'Schlass Bierg sinn dem Staatschef virbehalen.

Art. 52. Wann de Staatschef seng konstitutionell Kompetenzen net erfëllt, entscheet d'Chamber, op Ufro vun der Regierung an nodeems d'Meenung vum Staatsrot gehéiert gouf, mat der qualifizierter Majoritéit, datt muss consideréiert gin, datt de Groussherzog ofgedankt huet.

Sektioun 2. – Iwwer d'konstitutionell Monarchie

Art. 53. (1) D'Fonctioun vum Staatschef gëtt un d'direkt Nokomme vu Senger Kinneklecher Altesse Adolphe, Groussherzog vu Lëtzebuerg, Herzog vun Nassau, an der Reiefolleg vun der Éischtgebuerter an a Verriedung, verierft. Nëmme Kanner, déi an engem Bestietnis gebuer goufen, kënnen d'Nofolleg untrieden.

(2) D'Persoun, déi zur Nofolleg berechtigt ass, kann dorop verzichten. Dëse Verzicht huet d'Form vun engem schrëftlechen Akt, deen net ka widderruff ginn an deem seng Konsequenzen nëmmen den Auteur betreffen.

Wann aussergewöhnlech Ëmstänn dat verlaangen, kann d'Chamber eng oder méi Persounen duerch e Gesetz, dat mat der qualifizierter Majoritéit ugeholl gëtt, vun der Trounfolleg ausschléissen.

(3) Dem Groussherzog seng Ofdankung muss d'Form vun engem schrëftlechen Akt hunn, deen net ka widderruff ginn.

Art. 54. Wann et keen Nofolger gëtt, versammelt sech d'Chamber spéitstens drësseg Deeg nom Doud oder der Ofdankung vum Groussherzog fir en neie Staatschef ze designéieren. D'Entscheidung gëtt mat der qualifizierter Majoritéit ugeholl.

Art. 55. (1) De Groussherzog fungéiert als Staatschef vun deem Moment un, wou hie virun der Chamber de folgenden Eed ofgeleet: "Ech schwieren, d'Verfassung an d'Gesetz ze respektéieren a meng konstitutionell Kompetenzen trei ze erfëllen."

(2) Den Eed gëtt spéitstens den zéngten Dag nom Doud oder der Ofdankung vum Groussherzog ofgeluecht.

(3) De Refus fir den Eed ofzeleeën bedeit de Verzicht op d'Fonctioun vum Staatschef.

Art. 56. Wa beim Groussherzog sengem Doud oder um Datum vu senger Ofdankung, säin Nofolger mannerjäreg ass, versammelt sech d'Chamber bannent zéng Deeg fir d'Regence ze regelen.

Wann et zäitweilleg fir de Groussherzog onméiglech ass fir seng konstitutionell Kompetenzen ze erfëllen oder den Eed ofzeleeën, deen den Artikel 55 virgesäit, informéiert d'Regierung d'Chamber, déi sech bannent zéng Deeg versammelt fir dës Onméiglechkeet festzustellen an d'Regence ze regelen.

D'Regence kann nëmmen enger eenzelner Persoun uvertraut ginn, déi muss groussjäreg sinn an zu de Persoune gehéieren, déi am Artikel 53, Ofsaz 1, genannt sinn.

De Regent iwwerhëlt seng Fonctioun eréischt nodeems hie virun der Chamber de folgenden Eed ofgeluecht huet: "Ech schwieren, d'Verfassung an d'Gesetz ze respektéieren a meng konstitutionell Kompetenzen trei ze erfëllen."

Art. 57. Vum Groussherzog sengem Doud, senger Ofdankung oder der Feststellung, datt et him net méiglech ass, seng konstitutionell Kompetenzen ze erfëllen, bis datt säin Nofolger den Eed ofleet, gëtt d'Fonctioun vum Staatschef vun der Regierung ausgeübt. Dat ass och de Fall, wann de Regent stierft oder demissionéiert.

Art. 58. De Groussherzog ka sech vun enger Persoun vertrieede loossen, déi d'Konditiounen vum Artikel 53, Ofsaz 1, erfëllt an déi den Titel Lieutenant-Representant vum Groussherzog dréit.

Dem Groussherzog säi Lieutenant-Representant iwwerhëlt seng Fonctioun eréischt nodeems hie virun der Chamber de folgenden Eed ofgeluecht huet: " Ech schwieren, d'Verfassung an d'Gesetze ze respektéieren a meng Fonctiounen treu ze erfëllen."

Art. 59. De Groussherzog huet d'Recht fir Adelstitelen un d'Membere vun der groussherzoglecher Famill ze verginn, ouni dës awer dierfe mat Privileger verbannen ze kënnen.

Kapitel 4. – *Iwwer d'Chamber*

Sektioun 1. – Iwwer d'Verriedung vun der Natioun

Art. 60. D'Chamber vertritt d'Natioun. Si übt d'gesetzgebendes Gewalt aus.

D'Deputéiert stëmmen of ouni hir Optraggeber ze consultéieren an dierfen nëmmen d'Allgemengwuel a Betruecht zéien.

Art. 61. (1) D'Chamber besteet aus 60 Deputéierten.

(2) D'Deputéiert gi fir fënnef Joer gewielt.

(3) D'Wahl ass direkt. D'Deputéiert ginn op Grond vum allgemenge Wahlrecht, duerch Geheimwahl, op Lëschten, no de Regele vun der proportionaler Verriedung an nom Prinzip vum klengste Wahlquotient, gewielt.

(4) D'Land ass a véier Wahlbezierker ënnerdeelt:

- de Süde mat de Kantonen Esch-Uelzecht a Capellen;
- den Zentrum mat de Kantone Lëtzebuerg a Miersch;
- den Norde mat de Kantonen Dikrech, Réiden, Wolz, Klierf a Veianen;
- den Oste mat de Kantone Gréiwemaacher, Réimech an Iechternach.

E Gesetz, dat mat der qualifizierter Majoritéit ugeholl gëtt, leet d'Zuel vun den Deputéierte fest, déi an all Bezierk gewielt ginn.

Art. 62. (1) Fir wien ze kënnen, muss ee Lëtzebuerger sinn an uechzeng Joer al sinn.

(2) Fir kënnen gewielt ze ginn, muss een ausserdeem säi Wunnsätz am Groussherzogtum Lëtzebuerg hunn.

(3) An de Fäll, déi d'Gesetz virgesäit, kënnen d'Gerichter d'Verbuet vum aktiven a vum passive Wahlrecht sprächen.

Art. 63. D'Mandat vum Deputéierten ass onvereinbar mat de Fonctiounen als Regierungsmember, Member vum Europaparlament a Member vum Staatsrot.

Déi selwecht Onvereinbarkeet gëllt fir Ämter a Fonctiounen am ëffentleche Secteur, déi vun engem Gesetz, dat mat der qualifizierter Majoritéit ugeholl gëtt, festgeluecht ginn. Si kann op aner politesch Mandater ausgebreit ginn, déi vun engem Gesetz, dat mat der qualifizierter Majoritéit ugeholl gëtt, festgeluecht ginn.

Art. 64. (1) Den Deputéierten, dee vun der Regierung op e bezuelte Posten ernannt gëtt, deen hien akzeptéiert, verléiert direkt säi Sëtz a ka seng Fonctioun nëmmen op Grond vun neie Wahlen nees iwwerhuelen.

(2) Den Deputéierten, deen als Regierungsmember ernannt gëtt, verléiert säi Mandat als Deputéierten. Hie gëtt nees op der Lëscht, op där hie gewielt gouf, als Stellvertrieder an der Reiefolleg vun de Stëmme, déi hie kritt huet, ageschriwwen.

Dat selwecht gëllt fir de stellvertriedenden Deputéierten deen, wann hien als Regierungsmember ernannt gëtt, op säi Mandat als Deputéierte verzicht, dat him an dëser Fonctioun zougesprach gouf.

Wann et méi berechtigt Persounen gëtt, gi si nees an der Reiefolleg vun de Stëmme, déi si bei de Wahlen kritt hunn, ageschriwwen.

(3) D'Persounen, déi vun enger Incompatibilitéit betraff sinn, kënnen tëschent dem Mandat als Deputéierten an dem Amt oder der Aktivitéit wielen.

Sektioun 2. – Iwwer d'Organisatioun an de Fonctionnement vun der Chamber

Art. 65. (1) Spéitstens den drëssegsten Dag no de Wahlen, versammelt sech d'Chamber an enger ëffentlecher Sëtzung fir d'Pouvoir vun hire Memberen ze kontrolléieren an iwwer d'Contestatiounen dozou ze entscheeden. Si ass och zoustänneg fir feststellen, datt ee vun hire Memberen de Statut vum Deputéierte verluer huet.

E Recours géint dës Entscheedungen, déi de Statut als gewielte Volleksvertrieder betreffen, ka virum Verwaltungsgericht agereecht ginn. D'Modalitéite vun dësem Recours gi vum Gesetz geregelt.

(2) Wa si hir Fonctioun untrieden, leeën d'Deputéiert an enger ëffentlecher Sëtzung de folgenden Eed of: "Ech schwieren, d'Verfassung an d'Gesetz ze respektéieren a meng Fonctioun mat Integritéit, Exaktheit an Onparteilichkeet ze erfëllen."

(3) Der Chamber hir Fonctiounen kommen op en Enn wann déi nei gewielten Deputéiert vereedeegt ginn.

Art. 66. D'Chamber leet an hirem Reglement hir Organisatioun an d'Aart a Weis, an där si hir Kompetenzen ausübt, fest, mat Ausnam vun de Beräicher, déi d'Verfassung dem Gesetz virbehält. Der Chamber hiert Reglement leet d'Ausféierungsbestëmmungen vun de Gesetz, déi hir Organisatioun betreffen, fest.

Art. 67. D'Chamber ernannt hire President an hir Vizepresidenten a stellt hire Büro zesummen.

Art. 68. Der Chamber hir Sëtzunge sinn ëffentlech, mat den Ausnamen, déi hiert Reglement virgesäit.

Art. 69. D'Chamber kann nëmme Resolutiounen unhuelen, wann d'Majoritéit vun den Deputéierte versammelt ass.

All Resolutiounen gi mat der Majoritéit vun de Stëmme ugeholl. D'Enthalungen ginn net fir d'Berechnung vun der Majoritéit a Betruecht gezunn. D'Ofstëmmung per Vollmacht ass erlaabt. Keen Deputéierten dierf méi wéi eng Vollmacht kréien.

D'Resolutiounen, fir déi d'Verfassung d'qualifizéiert Majoritéit verlaangt, mussen mat mindestens zwee Drëttel vun de Stëmme vun den Deputéierten ugeholl ginn. D'Ofstëmmung per Vollmacht ass an dësem Fall net erlaabt.

D'Reglement leet d'Majoritéitsregele fest fir d'Ernennung vu Persounen op Mandater oder Fonctiounen, fir déi d'Chamber zoustänneg ass.

Art. 70. D'Chamber versammelt sech an enger ëffentlecher Sëtzung opgrond vun enger begrënnter Demande vun der Regierung oder vun engem Drëttel vun den Deputéierten.

Art. 71. De Staatschef kann nëmme virgezunne Wahle festleeën, wann d'Chamber, mat der absoluter Majoritéit vun hire Memberen, entweder der Regierung e Vertrauensvote refuséiert oder e Mësstrauensvote vis-à-vis vun der Regierung unhëlt. Wann d'Regierung demissionéiert, leet de Staatschef virgezunne Wahle fest, nodeems hien den Accord vun der Chamber mat der absoluter Majoritéit vun hire Membere kritt huet.

D'Neiwahle gi spéitstens bannent dräi Méint ofgehalen.

Et kënnen keng virgezunne Wahle manner wéi ee Joer no Wahlen ofgehale ginn.

Art. 72. D'Regierungsmitglieder hunn Zougang zu der Chamber a mussen gehéiert ginn, wa si dat verlaangen. D'Chamber kann hir Präsenz verlaangen.

Sektioun 3. – Iwwer d'Unhuele vun de Gesetzer

Art. 73. D'Regierung adresséiert Gesetzesprojeten un d'Chamber.

All Deputéierten huet d'Recht fir der Chamber Gesetzespropositiounen ze ënnerbreeden.

Art. 74. D'Wieler kënnen d'Initiative ergräife fir der Chamber eng begrënnert Proposition fir ze legiferéieren ze ënnerbreeden.

D'Gesetz leet d'Konditiounen an d'Prozedure vun dëser Biergerinitiativ fest.

Art. 75. (1) D'Gesetz gi vun der Chamber ugeholl.

(2) D'Chamber kann d'Gesetzesprojeten an d'Gesetzespropositiounen änneren.

(3) D'Chamber stëmmt iwwer d'komplett Gesetz of. Et gëtt ëmmer mam Numm ofgestëmmt.

Wa mindestens fënnef Deputéiert dat verlaangen, ka virun der Ofstëmmung iwwer d'komplett Gesetz eng Ofstëmmung iwwer een oder méi Artikelen vum Gesetz gemaach ginn.

(4) Iwwer all Gesetz gëtt eng zweete Kéier ofgestëmmt, ausser wann d'Chamber, mam Accord vum Staatsrot, an enger ëffentlecher Sëtzung de Contraire entscheet. Et gëtt en Intervalle vu mindestens dräi Méint tëschent den zwou Ofstëmmungen.

(5) Bannent dräi Méint nodeems et ugeholl gouf, gëtt d'Gesetz vum Staatschef promulguéiert a verëffentlecht.

Sektioun 4. - Iwwer der Chamber hir aner Kompetenzen

Art. 76. D'Chamber kann decidéieren, e Referendum an de Fäll, ënnert de Konditiounen a mat de Konsequenzen, déi d'Gesetz festleet, duerchzeféieren.

Art. 77. D'Chamber huet d'Recht fir Enquêtes duerchzeféieren. D'Gesetz regelt d'Ausübung vun dësem Recht.

Eng Enquêtëkommissioun muss agesat ginn, wa mindestens een Drëttel vun den Deputéierten dat verlaangt.

Art. 78. D'Chamber hält d'Petitiounen entgéint, déi hir an der Form, déi hiert Reglement virgesäit, adresséiert ginn.

Art. 79. D'Chamber autoriséiert, an de Formen, déi d'Gesetz festleet, d'Interventioun vun der Arméi an der Police ausserhalb vum Territoire vum Groussherzogtum Lëtzebuerg.

Sektioun 5. - Iwwer de Statut vum Deputéierten

Art. 80. Keng Klo, weder zivilrechtlech nach strafrechtlech, ka géint en Deputéierten, wéinst de Meenungen an den Ofstëmmungen, déi hien an Ausübung vu senger Fonctioun ofgëtt, agereecht ginn.

Art. 81. Mat Ausnam vun de Fäll, déi am Artikel 80 ernimmt sinn, kënnen d'Deputéiert strafrechtlech verfollegt ginn.

Ausser wann en op frëscher Dot ertappt gëtt, kann en Deputéierten nëmme festgeholl ginn, wann d'Chamber am Virfeld hiren Accord dozou ginn huet.

D'Autorisatioun vun der Chamber ass net néideg fir d'Vollstreckung vun de Strofen, d'Fräiheitsstrofen abegraff, déi géint en Deputéierte gesprach ginn.

Art. 82. Zousätzlech zu hire Reeskäschten, kréien d'Deputéiert eng Indemnitéit, där hire Montant a Konditioune vum Gesetz festgeluecht ginn.

Kapitel 5. – Iwwer d'Regierung

Art. 83. D'Regierung dirigéiert d'allgemeng Politik vum Staat.

Art. 84. D'Regierung besteet aus engem Premierminister, engem oder méi Vizepremierministere, Ministeren an, eventuell, engem oder méi Staatssekretären.

De Staatschef ernennt de Premierminister an déi aner Membere vun der Regierung an beendegt hir Fonctiounen.

Ier si hir Fonctioun untrieden, leeën d'Membere vun der Regierung folgenden Eed of: "Ech schwieren, d'Verfassung an d'Gesetze ze respektéieren a meng Fonctioun mat Integritéit, Exaktheit an Onparteilchkeet ze erfëllen."

D'Fonctioun vum Regierungsmember ass net vereinbar mat de Fonctiounen als Deputéierten, Member vum Europaparlament, Member vum Staatsrot, Member vun engem Gemengerot, an och net mat all aner Amt a Fonctioun am ëffentleche Secteur oder beruflecher Aktivitéit.

Art. 85. D'Membere vun der Regierung üben hir Kompetenzen entweder zesummen oder eenzel aus an de Beräicher fir déi si zoustänneg sinn.

De Premierminister coordinéiert d'Regierungsgeschäfte a waacht iwwer d'Erhale vun der Eenheet vun de Regierungshandlungen.

D'Regierung leet hir Organisatioun an hire Fonctionnement an engem interne Reglement fest, dat duerch e groussherzoglechen Arrêté approvéiert gëtt, mat Ausnam vun de Beräicher, déi d'Verfassung dem Gesetz virbehält.

Art. 86. (1) De Premierminister engagéiert d'Verantwortung vun der neier Regierung, wann de Regierungsprogramm der Chamber presentéiert gëtt.

(2) No enger Deliberatioun vun der Regierung am Conseil, kann de Premierminister d'Regierung virun der Chamber verpflichten, wann e Gesetzesprojet oder eng Deklaratioun vun der Regierung gestëmmt gëtt.

(3) D'Chamber kann d'Regierung duerch e Mësstrauensvote verpflichten.

(4) Wann d'Chamber der Regierung hiert Vertraue refuséiert, presentéiert de Premierminister dem Staatschef der Regierung hir Demissioun.

(5) D'Regierung, déi demissionéiert huet, geréiert provisoersch weider d'allgemeng Politik.

Art. 87. (1) D'Regierung an hir Membere si virun der Chamber verantwortlech.

(2) D'Membere vun der Regierung si weder zivilrechtlech nach strafrechtlech verantwortlech fir d'Meenungen, déi si an Ausübung vun hirer Fonctioun ausdrécken.

(3) D'Membere vun der Regierung si strafrechtlech verantwortlech fir hir Handlungen an der Ausübung vun hirer Fonctioun.

(4) Nëmme de Parquet kann eng Poursuite géint e Member vun der Regierung wéinst dësen Handlungen aleeden an dirigéieren, och nom Enn vu senger Fonctioun. D'Gesetz leet fest, wéi ee Geriicht kompetent ass a wéi eng Prozeduren applizéiert ginn.

(5) Ausser wann en op frëscher Dot ertappt gëtt, kann e Member vun der Regierung nëmme festgeholl ginn, wann d'Chamber am Virfeld hiren Accord dozou ginn huet. Dës Autorisatioun ass net néideg fir d'Vollstreckung vun de Strofen, d'Fräiheitsstrofen abegraff, déi géint e Member vun der Regierung geschäff ginn.

Kapitel 6. – *Iwwer de Staatsrot*

Art. 88. De Staatsrot gëtt seng Avisen zu de Gesetzesprojeten, de Gesetzespropositiounen an den Ännerungen déi dorunner kënnen proposéiert ginn. Wann hien der Meenung ass, datt

e Gesetzesprojet oder eng Gesetzespropositioun Bestëmmungen enthält, déi net konform zu der Verfassung, zu internationalen Traitéen, vun deenen d'Groussherzogtum Lëtzebuerg eng Partei ass, zu juristeschen Akte vun der europäescher Unioun oder zu den allgemenge Rechtsprinzipien ass, dann erwähnt hien dat a sengem Avis.

Wann d'Chamber Artikel fir Artikel iwwer e Gesetzesprojet oder eng Gesetzespropositioun ofgestëmmt huet, ouni datt de Staatsrot säin Avis ofginn huet, kann d'Chamber iwwer d'komplett Gesetz ofstëmmen, wa si en Delai vu mindestens dräi Méint anhält, nodeems si de Staatsrot dovun informéiert huet.

Ausser an dréngende Fäll, déi an de Limitë vum Gesetz vum Staatschef appreciéiert ginn, gëtt de Staatsrot säin Avis iwwer Projete vu Reglementer of, déi fir d'Ausféierung vun de Gesetzer an den internationalen Traitéen a fir d'Applicatioun vun de juristeschen Akte vun der europäescher Unioun ugeholl ginn. Wann hien der Meenung ass, datt de Projet vum Reglement net konform zu de méi héije Rechtsnormen ass, dann erwähnt hien dat a sengem Avis.

D'Chamber an d'Regierung kënnen de Staatsrot fir all aner Froen no de Modalitéiten, déi d'Gesetz festleet, consultéieren.

Art. 89. D'Organisatioun vum Staatsrot an d'Aart a Weis, wéi hie seng Kompetenzen ausübt, gi vum Gesetz geregelt.

Kapitel 7. – Iwwer d'Justiz

Sektioun 1. – Iwwer d'Organisatioun vun der Justiz

Art. 90. D'Justizgewalt gëtt vun de Geriichter ausgeübt, déi aus Riichter an aus dem Parquet bestinn.

Art. 91. D'uerdentlech Geriichter sinn allgemeng zoustänneg an alle Beräicher, mat Ausnam vun de Kompetenzen, déi d'Verfassung un aner Geriichter mat enger spezifescher Zoustännegkeet iwwerdréit.

Art. 92. D'administrativ Geriichter si fir administrativ a steierlech Streidegkeeten zoustänneg, an de Fäll an ënnert de Konditiounen, déi d'Gesetz festleet.

Art. 93. D'Gesetz regelt d'Organisatioun vun de Geriichter am Beräich vun der Sozialversécherung.

Art. 94. Den ieweschte Geriichtshaff suergt dofir, datt d'uerdentlech Geriichter, d'administrativ Geriichter an déi aner Geriichter, déi d'Verfassung virgesäit, d'Recht respektéieren.

Art. 95. D'Gesetz regelt d'Organisatioun vun de Geriichter an d'Recoursen.

Art. 96. D'Geriichter applizéieren d'Gesetzer an d'Reglementer nëmme wa si konform zu de méi héije Rechtsnorme sinn.

D'Bestëmmunge vun engem Gesetz, dat duerch en Uerteel vum ieweschte Geriichtshaff net konform zu der Verfassung oder den internationalen Traitéen deklaréiert gouf, verléieren hire juristeschen Effet den Dag no der Verëffentlechung vun dësem Uerteel an de Formen, déi d'Gesetz virschreift.

Sektioun 2. – Iwwer de Statut vun de Magistraten

Art. 97. (1) D'Riichtere sinn onofhängeg an der Ausübung vun hire riichterleche Fonctiounen.

(2) De Parquet übt d'ëffentlech Uklo aus a fuerdert d'Uwendung vum Gesetz. Hien ass onofhängeg an der Ausübung vun dese Fonctiounen.

Art. 98. (1) D'Riichteren an d'Membere vum Parquet gi vum Staatschef op Proposition vum nationale Justizrot ernannt.

(2) D'Konditiounen vun der Ernennung an d'Prozedur gi vum Gesetz festgeluecht.

Art. 99. (1) De Statut vun de Riichteren a vun de Membere vum Parquet gëtt vum Gesetz festgeluecht.

(2) D'Riichtere kënnen net ofgesat ginn.

(3) D'Gesetz regelt d'Pensionéierung vun de Riichteren a vun de Membere vum Parquet aus Altersgrënn, wéinst gesondheetleche Problemer oder Onfäegkeet.

D'Sanktiounen vun der Suspensioun, vum Déplacement oder vun der Revocatioun mussen duerch e Geriichtsuerteel gesprach ginn. Déi aner disziplinaresch Sanktiounen an d'Recourse gi vum Gesetz festgeluecht.

Art. 100. Ier si hir Fonctioun untrieden, leeën d'Riichteren an d'Membere vum Parquet den Eed of, deen d'Gesetz virgesäit.

Sektioun 3. – Iwwer den nationale Justizrot

Art. 101. Den nationale Justizrot mécht Propositionen fir d'Ernennung vu Riichteren a Membere vum Parquet.

Hien ënnersicht d'disziplinaresch Affairen, déi d'Riichteren an d'Membere vum Parquet betreffen.

Hie ka Recommandatiounen am Interessi vun enger gudder Justizverwaltung maachen.

D'Gesetz leet d'Zesummestellung an de Fonctionnement vum nationale Justizrot fest, an d'Ausübungsmodalitéite vu senger Kompetenzen.

Sektioun 4. - Iwwer dem Rechtssujet seng Garantien

Art. 102. D'Verhandlungen virun de Geriichter sinn ëffentlech, ausser wann dës Ëffentlechkeet e Risiko fir d'Uerdnung oder d'Sitten duerstellt an d'Geriicht dëst an esou engem Fall an engem Uerteel deklaréiert.

Art. 103. All Uerteel ass begrënnt. Et gëtt an enger ëffentlecher Verhandlung gesprach.

Art. 104. D'Gesetz garantéiert d'Onparteilchkeet vun de Riichteren, de fairen a loyale Charakter an de raisonnablen Delai vun de Prozeduren, de Respekt vun der béidsäiteger Unhéierung an d'Rechter vun der Defense.

Art. 105. D'Bestëmmunge vun der Verfassung si keen Hindernis fir d'Obligatiounen, déi aus dem Statut vum Internationale Strofgerichtshaff ervirginn.

Kapitel 8. – *Iwwer verschidde Bestëmmungen iwwer d'Staatsverwaltung*

Sektioun 1. – Iwwer d'allgemeng Verwaltungsregelen

Art. 106. All Gesetzer, Reglementer oder allgemeng Verwaltungsarrêtéë sinn eréischt obligatoresch nodeems si an der Form, déi d'Gesetz festleet, verëffentlecht goufen.

Art. 107. D'Gesetz leet d'Konditiounen, d'Limiten an d'Modalitéite vun der Ëmsetzung vum Staat an den aneren ëffentlech-rechtliche juristesche Persounen hirer Verantwortung fest fir Schiet, déi si verursaacht hunn oder déi hir Mandatairen oder Agenten an Ausübung vun hire Fonctiounen verursaacht hunn.

Art. 108. (1) De Staatschef ernannt a Konformitéit mam Gesetz op d'ëffentlech Ämter, et sief d'Gesetz gesäit dat anescht vir.

(2) Eng vum Staat bezuelte Salariésfonctioun kann nëmmen op Grond vun engem Gesetz geschaf ginn.

(3) De Statut vun de Staatsbeamte gëtt vum Gesetz festgeluecht.

Art. 109. D'Organisatioun an d'Kompetenze vun Arméi a Police gi vum Gesetz geregelt.

Sektioun 2.- Iwwer d'Staatsfinanzen

Art. 110. (1) All staatlech Steier, all Exemptioun oder Reduktioun vun de Steiere gi vum Gesetz festgeluecht.

(2) D'Steieren zu Gonschte vum Staat ginn all Joer gestëmmt. D'Gesetzer, déi si festleeën, sinn nëmme fir ee Joer gëlteg, wa si net erneiert ginn.

(3) Et dierf kee Privileg am Beräich vun de Steiere festgeluecht ginn.

(4) Ausser an de Fäll, déi formell vum Gesetz als Ausname virgesi sinn, ka keng Bezuelung vun de Bierger oder vun den ëffentlechen Aariichtungen ausser als Steier zu Gonschte vum Staat oder vun der Gemeng verlaangt ginn.

Art. 111. (1) All Prêt zu Laaschte vum Staat muss mat der Zoustëmmung vun der Chamber ofgeschloss ginn.

(2) All Verfaf vu Grondeegentum oder beweegleche Gidder, déi dem Staat gehéieren, muss duerch e speziellt Gesetz autoriséiert ginn. En allgemengt Gesetz kann allerdéngs eng Limite festleeën, ënnert där eng speziell Autorisatioun vun der Chamber net néideg ass.

(3) All Kaf vu gréisserem Grondeegentum oder gréissere beweegleche Gidder duerch de Staat, all Duerchféierung zu Gonschte vum Staat vun engem groussen Infrastrukturprojet oder engem groussen Gebai an all grousst finanzielt Engagement vum Staat mussen duerch e speziellt Gesetz autoriséiert ginn. En allgemengt Gesetz leet d'Limitë fest, iwwer deenen

dës Autorisatioun néideg ass, d'Konditiounen an d'Modalitéite fir d'Virbereedungsarbechten ze finanzéieren.

(4) All Charge, déi de Staatsbudget während méi wéi engem Exercice belaaßt, muss duerch e speziell Gesetz festgeluecht ginn.

(5) All Pensioun, all Waardegeld an all Gratifikatioun zu Laaschte vum Staat gi vun engem Gesetz accordéiert.

Art. 112. All Joer hält d'Chamber d'Staatskonten duerch e Gesetz fest a stëmmt de Budget. All Recetten an Depensë vum Staat mussen an de Budget an an d'Konten agedroe ginn.

Art. 113. (1) E Rechnungshaff ass zoustänneg fir d'Kontroll vun der Finanzgestioun vun den Organer, Administratiounen a Servicer vum Staat; d'Gesetz kann him aner Kontrollmissiounen vun der Finanzgestioun vun den öffentleche Gelder uvertrauen.

(2) De Rechnungshaff ënnerbreet der Chamber seng Contestatiounen a Recommendatiounen, déi dem Staat seng allgemeng Rechnung betreffen.

(3) Dem Rechnungshaff seng Kompetenzen, seng Organisatioun, d'Modalitéite vu senger Kontroll an d'Relatiounen mat der Chamber gi vum Gesetz festgeluecht.

(4) D'Membere vum Rechnungshaff gi vum Staatschef, op Proposition vun der Chamber, ernannt.

Sektioun 3.- Iwwer d'Relatiounen tëschent dem Staat an de Reliounsgemeinschaften

Art. 114. Op Grund vum Prinzip vun der Trennung tëschent Kierch a Staat, respektéiert de Staat d'Prinzipie vun der Neutralitéit an der Onparteilechkeet am reliésen an ideologesche Beräich.

D'Gesetz regelt d'Relatiounen tëschent dem Staat an de Reliounsgemeinschaften an hir Unerkennung.

An de Limiten a Formen, déi d'Gesetz festleet, kënnen Conventiounen, déi musse vun der Chamber approvéiert ginn, d'Relatiounen tëschent dem Staat an den unerkannte Reliounsgemeinschaften präziséieren.

Kapitel 9. – Iwwer dem Staat seng öffentlech Aariichtungen an d'Beruffsorganer

Art. 115. (1) D'Gesetz kann öffentlech Aariichtungen schafen, déi d'Rechtsperséinlechkeet hunn an ënner dem Staat senger Tutelle stinn.

(2) D'Gesetz ka Beruffschambere schafen, déi d'Rechtsperséinlechkeet hunn.

(3) D'Gesetz ka representativ Organer vun de fräie Beruffer schafen an hinnen d'Rechtsperséinlechkeet ginn.

Art. 116. (1) D'Gesetz leet den Objet, d'Organisatioun an d'Kompetenze vun den öffentlechen Aariichtungen, de Beruffschamberen an den Organer vun de fräie Beruffer fest, déi d'Rechtsperséinlechkeet hunn.

(2) An der Limite vun hirem Objet, kann d'Gesetz hinnen d'Kompetenz gi fir Reglementer unzehuelen.

An de Beräicher, déi d'Verfassung dem Gesetz virbehält, kënnen dës Reglementer nëmmen zu den Zwecker an an de Konditiounen, déi d'Gesetz präziséiert, ugeholl ginn.

Dës Reglementer musse konform zu de Gesetzer an zu de Reglementer sinn, déi an Applicatioun vum Artikel 47 ugeholl goufen.

Kapitel 10. – *Iwwer d'Gemengen*

Art. 117. (1) D'Gemenge sinn autonom Kollektivitéiten, op territorialer Basis, déi d'Rechtsperséinlechkeet hunn an duerch hir Organer hir eegen Interessien an hiert eegent Verméige geréieren.

(2) D'Gesetz regelt d'Zesummesetzung, d'Organisatioun an d'Kompetenze vun der Gemeng hiren Organer.

Art. 118. (1) All Gemeng huet e Gemengerot, deen op Basis vum allgemenge Wahlrecht an duerch Geheimwahl gewielt gëtt.

(2) D'Gemeng gëtt dirigéiert a verwalt vun engem Schäfferot, deem seng Memberen an de Formen, déi d'Gesetz virgesäit, aus de Membere vum Gemengerot gewielt ginn.

Art. 119. (1) D'Steieren zu Gonschte vun de Gemenge gi vum Gesetz festgeluecht.

Am Respekt vu senge konstitutionellen a gesetzleche Kompetenzen, kann de Gemengerot d'Steieren an d'Taxe festleeën, déi néideg si fir den Interessi vun der Gemeng ze realiséieren. D'Gemengesteieren an -Taxe gi vun der Tutelle-Autoritéit approvéiert.

(2) De Gemengerot erstellt all Joer de Gemengebudget a schléisst d'Konten of.

(3) D'Gemengen hunn d'Recht op d'finanziell Ressourcë fir d'Missiounen ze erfëllen, déi d'Gesetz hinnen uvertraut.

Art. 120. Ausser an dréngende Fäll, schafft de Gemengerot d'Gemengereglementer aus.

An de Beräicher, déi d'Verfassung dem Gesetz virbehält, kënnen d'Gemengereglementer nëmmen zu den Zwecker an an de Konditiounen, déi d'Gesetz festleet, ugeholl ginn.

D'Gemengereglementer musse konform zu de Gesetzer an zu de Reglementer sinn, déi an Applicatioun vum Artikel 47 ugeholl goufen.

Art. 121. (1) D'Redaktioun vun den Zivilstandsakten an d'Gestioun vun de Registere sinn exklusiv an de Kompetenze vun de Gemengenorganer, déi d'Gesetz festleet.

(2) D'Gesetz leet de Statut vun de Gemengebeamte fest.

Art. 122. All Gemeng kann, eleng oder mat anere Gemengen, öffentlech Ariichtunge grënnen, an de Limiten an op d'Aart a Weis, déi vum Gesetz festgeluecht ginn.

Art. 123. D'Gesetz regelt d'Iwwerwaachung vun der Gemengeverwaltung a leet eng limitéiert Lëscht vun Handlung vum de Gemengenorganer fest, déi vun der Tutelle-Autoritéit mussen approvéiert ginn.

De Regierungsrat kann de Gemengerat am Interessi vun der Verwaltung vun der Gemeng opléisen.

Kapitel 11. – Iwwer d'Verfassungsrevisioun

Art. 124. Keng Bestëmmung vun der Verfassung kann opgehewe ginn.

Art. 125. All Revisioun vun der Verfassung muss an de selwechten Termë vun der Chamber an zwou successiven Ofstëmmungen ugeholl ginn, tëschent deenen en Intervalle vu mindestens dräi Méint läit.

Keng Revisioun gëtt ugeholl, wa si net mindestens zwee Drëttel vun de Stëmme vun den Deputéierte krit. De Vote per Vollmacht ass net erlaabt.

Et gëtt e Referendum iwwer den Text, deen an éischter Lecture vun der Chamber ugeholl gouf, ofgehalen, deen der Chamber hiren zweete Vote ersetzt, wa bannent zwee Méint nom éischte Vote, dës Demande entweder vu méi wéi engem Véierel vun den Deputéierten oder vu fënnefanzwanzegtausend Wieler, déi vum Artikel 62 viséiert ginn, gemaach gëtt. D'Revisioun gëtt nëmmen ugeholl, wa si d'Majoritéit vun de gültig ausgedrückte Stëmme krit. D'Gesetz regelt d'Modalitéite vum Referendum.

Kapitel 12. – Schlussbestëmmungen

Art. 126. D'Bestëmmunge vum Artikel 53 si fir d'éischte Kéier op d'Nokomme vu Senger Kinneklecher Altesse Henri, Groussherzog vu Lëtzebuerg, Herzog vun Nassau, applicabel.

Art. 127. Ënner Virbehalt vun de Bestëmmunge vum Artikel 129, ass d'Verfassung vum 17. Oktober 1868, mat hire spéideren Ännerungen, opgehewen.

Art. 128. Dës Verfassung trëtt den XX XX XXXX a Kraaft, mat Ausnam vun de Bestëmmunge vun den Artikelen XX, déi dräi Joer dono a Kraaft trieden.

Art. 129. Während der Iwwergangsperiod vun dräi Joer, bleiwen d'Bestëmmunge vun den Artikelen XY vun der geännerter Verfassung vum 17. Oktober 1868 an d'Gesetzer a Reglementer, déi fir d'Ausféierung vun dese Bestëmmungen ugeholl goufen, applicabel.

Art. 130. Vun deem Dag un, op deem dës Verfassung a Kraaft trëtt, sinn all gesetzlech oder reglementaresch Bestëmmungen, déi hir widdersprieche, net méi applicabel.

Art. 131. All Autoritéite behalen hir Kompetenzen, an üben se aus, bis datt si gemäß der Verfassung geregelt ginn.